

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU17

Gymnasieskolan

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om gymnasieskolan med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbeten och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. vissa övergripande frågor om gymnasieskolan, gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning och särskilda kunskapsområden.

I betänkandet finns åtta reservationer (SD, C, V, KD) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan.....	6
Utskottets ställningstagande.....	9
Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m.....	10
Utskottets ställningstagande.....	14
Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden.....	15
Utskottets ställningstagande.....	18
Särskilda kunskapsområden	19
Utskottets ställningstagande.....	21
Motioner som bereds förenklat.....	22
Utskottets ställningstagande.....	22
Reservationer	23
1. Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan, punkt 1 (C).....	23
2. Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m., punkt 2 (SD).....	24
3. Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m., punkt 2 (C)	25
4. Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden, punkt 3 (SD)	25
5. Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden, punkt 3 (C, KD).....	26
6. Särskilda kunskapsområden, punkt 4 (SD).....	27
7. Särskilda kunskapsområden, punkt 4 (V).....	27
8. Särskilda kunskapsområden, punkt 4 (KD)	28
Särskilda yttranden	29
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (M).....	29
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (SD)	29
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (C).....	29
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (V)	29
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (KD).....	30
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (L).....	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	31
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	31
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrkts av utskottet i förslagspunkt 5	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2160 av Abraham Halef (S) yrkandena 1–3,

2021/22:2830 av Betty Malmberg (M) och

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 1 (C)

2. Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 64.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

3. Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 50.

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (C, KD)

4. Särskilda kunskapsområden

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:209 av Mikael Larsson (C),

2021/22:1305 av Eva Lindh (S),

2021/22:2501 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 15 och

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 63.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (KD)

5. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 februari 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Lars Hjalmered (M), Pia Nilsson (S), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S), Aylin Fazelian (S) och Gudrun Brunegård (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 82 motionsyrkanden om gymnasieskolan från allmänna motionstiden 2021/22. Av dessa bereds 67 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2. Motionsyrkandena tar upp frågor som rör bl.a. övergripande frågor om gymnasieskolan, gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning och särskilda kunskapsområden.

Utskottets överväganden

Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övergripande frågor om gymnasieskolan.

Jämför reservation 1 (C).

Motionerna

Enligt motion 2021/22:2160 av Abraham Halef (S) yrkandena 1 och 2 bör behovet av en tydlig lagstiftning om det kommunala aktivitetsansvaret och att alla kommuner upprättar en handlingsplan för det lokala arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret övervägas. I yrkande 3 anförs att möjligheten att vitesförelägga kommuner som inte följer lagen när det gäller det kommunala aktivitetsansvaret bör övervägas.

I motion 2021/22:2830 av Betty Malmberg (M) betonas behovet av att utvärdera vilken effekt och vilka resultat styrdokumentet med betoning på utbildning för hållbar utveckling har fått för undervisningen i gymnasieskolan.

I kommittémotion 2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 11 anförs att det behöver göras en uppföljning av det kommunala ansvaret om uppsökande verksamhet, och initiativ bör tas för att kommunerna på egen hand eller tillsammans med civilsamhället systematiskt kontaktar ungdomar som förekommit i brottsutredningar eller i kriminella sammanhang för att diskutera situationen och erbjuda vägar till fortsatta studier och arbete.

Bakgrund och gällande rätt

Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar

Gällande rätt

Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är kommunerna skyldiga att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. 29 kap. 9 § skollagen anger följande:

”En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

1. inte har fyllt 20 år,
2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning,

4. inte har en gymnasieexamen,
5. inte har ett gymnasiesärskolebevis, och
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan med godkänt resultat.

Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den dokumentation och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt första–tredje styckena.”

Pågående arbete

SKR:s projekt Uppdrag fullföljd utbildning

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tecknat en överenskommelse om delfinansiering av projektet Uppdrag fullföljd utbildning som syftar till att öka andelen ungdomar med fullföljda gymnasiestudier. För överenskommelsen har regeringen avsatt 8 miljoner kronor årligen under 2021 och 2022. SKR ska lämna en delredovisning av arbetet senast den 15 februari 2022 och en slutredovisning senast den 15 februari 2023 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16 s. 91 och 101 samt regeringens pm 2021-03-21).

SKR:s projekt Uppdrag fullföljd utbildning syftar till att genom en bred och tvärvetenskaplig ansats utveckla ett mer sammanhållet och hållbart nationellt arbete och stöd för en ökad andel ungdomar med fullföljda gymnasiestudier. Inom projektet erbjuder SKR bl.a. processtöd och kompetensutvecklingsinsatser. Målgruppen är huvudmän som vill göra en medveten och strategisk satsning för att förbättra det förebyggande arbetet och ge fler unga möjlighet att bli behöriga till gymnasieskolan och fullfölja sina studier. Projektet genomförs i samverkan med myndigheter och andra aktörer.

Insatserna som regeringen delfinansierar inom ramen för Uppdrag fullföljd utbildning ska inriktas på att utveckla övergångarna mellan skolformerna och erbjuda verksamhetsnära stöd till huvudmän i form av bl.a. processtöd och kompetensutvecklingsinsatser.

Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Av budgetpropositionen för 2022 framgår bl.a. följande (prop. 2021/22:1 utg.omr. 17 s.152 och 154). Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka ungas möjligheter inom skolan och på arbetsmarknaden, bl.a. genom att ge ett uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) att tillsammans med Arbetsförmedlingen, Delegationen mot segregation, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen

och Statens institutionsstyrelse analysera och utveckla ett nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar (Ku2020/01216). Rapporteringen av uppdraget visar bl.a. att gruppen är heterogen, med en överrepresentation av exempelvis unga med funktionsnedsättning. En betydande andel är i behov av tvärssektoriella insatser för att etablera sig i arbete eller studier och det krävs individanpassade och flexibla stöd som ställer krav på samverkan av offentliga aktörers insatser (Nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar, MUCF 2021).

Av MUCF:s regleringsbrev för 2022 (Ku2021/01889, Ku2021/02377 [delvis]) framgår att myndigheten särskilt ska prioritera ungas sociala inkludering och etablering på arbetsmarknaden.

Vidare har myndigheten fått i uppdrag att stödja de aktörer, i första hand kommuner, som arbetar i verksamheter som bidrar till etablering av unga som varken arbetar eller studerar. Myndigheten ska även utifrån sin roll som stödfunktion för myndighetssamordning för de nationella aktörer som bidrar till etablering av unga som varken arbetar eller studerar tillvarata det arbete som sker på lokal och nationell nivå och sprida goda exempel. Myndigheten ska fortsatt vara samordnande i den nationella stödfunktionen och i detta uppdrag inhämta kunskaper och erfarenheter från Arbetsförmedlingen, Delegationen mot segregation, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med SKR. Myndigheten ska löpande hålla Kulturdepartementet informerat om hur arbetet fortskrider. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 april 2023.

Hållbar utveckling

Miljö och hållbar utveckling har sedan lång tid tillbaka ett starkt stöd i skolväsendets styrdokument. I den inledande delen av läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning anges miljö och hållbar utveckling som ett av de fyra perspektiv som ska genomsyra all undervisning. Dessutom talas om lärande för hållbar utveckling ur olika perspektiv i kursplaner och ämnesplaner. I samband med framtagande av en ny läroplan för förskolan, Lpfö 18, introducerades också begreppet hållbar utveckling i styrdokumentet för förskolans verksamhet. Det innebär att det i dag finns en samsyn inom området från förskoleverksamhet till vuxenutbildning.

Skolverket har haft i uppdrag av regeringen att synliggöra hur de globala målen i Agenda 2030 och de nationella miljömålen (det s.k. generationsmålet och miljö kvalitetsmålen som riksdagen fastställt) är kopplade till styrdokumentet för skolväsendet. Syftet med uppdraget är att ge huvudmän och personal i skolväsendet ökad kännedom om Agenda 2030 och de nationella miljömålen och därmed förbättra förutsättningarna för att utbildning för hållbar utveckling med dess tre dimensioner (ekonomisk, social och

ekologisk) kan ingå i undervisningen. Uppdraget redovisades till regeringen den 22 januari 2020 genom Slutredovisning av regeringsuppdraget Ökad kännedom om hur Agenda 2030 och de nationella miljömålen kopplar till undervisningen (U2019/01622/S). Av redovisningen framgår bl.a. följande. I Skolverkets kunskapsöversikt över arbetet med lärande för hållbar utveckling i skolväsendet (2018) konstateras att det finns ett betydande stöd och ett antal olika stödmaterial som täcker en bredd av konkret kunskapsinnehåll och olika perspektiv av lärande för hållbar utveckling, framtagna av myndigheter, lärosäten och organisationer och som riktar sig till lärare, förskollärare och annan personal i skolväsendet. Skolverket är i dag delaktig i det arbete som utförs av exempelvis andra myndigheter eller organisationer. Många myndigheter, exempelvis Energimyndigheten, Konsumentverket och Kemikalieinspektionen, har riktade uppdrag inom området hållbar utveckling mot målgruppen förskola och skola. Inom ramen för Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor, arbetsgruppen Hållbar utveckling, bidrar Skolverket med kunskaper om skolväsendets organisation och styrdokument i andra myndigheters arbete med hållbar utveckling och utbildning.

När det gäller Skolverkets eget arbete inom området kan omnämnas utmärkelsen Skola för hållbar utveckling samt de moduler för lärande för hållbar utveckling som finns för högstadiet och gymnasieskolan.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkanden om det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar instämmer utskottet i att detta är en viktig fråga. Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka ungas möjligheter inom skolan och på arbetsmarknaden. Bland annat har den gett ett uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) att tillsammans med andra berörda myndigheter analysera och utveckla ett nationellt samordnat stöd till unga som varken arbetar eller studerar (Ku2020/01216). Av MUCF:s regleringsbrev för 2022 (Ku2021/01889, Ku2021/02377[delvis]) framgår att myndigheten fått i uppdrag att stödja i första hand kommuner men även andra aktörer som har verksamheter som bidrar till etablering av unga som varken arbetar eller studerar. Myndigheten ska även utifrån sin roll som stödfunktion för myndighetssamordning för de nationella aktörer som bidrar till etablering av unga som varken arbetar eller studerar tillvarata det arbete som sker på lokal och nationell nivå och sprida goda exempel. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 1 april 2023. Vidare vill utskottet hänvisa till SKR:s projekt Uppdrag fullföljd utbildning, som syftar till att öka andelen ungdomar med fullföljda gymnasiestudier. Regeringen och SKR har tecknat en överenskommelse om delfinansiering av projektet. Det pågår således ett omfattande arbete inom området.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:2160 (S) yrkandena 1–3 och 2021/22:3224 (C) yrkande 11.

När det gäller motionsyrkandet om hållbar utveckling vill utskottet hänvisa till att miljö och hållbar utveckling sedan lång tid tillbaka har starkt stöd i skolväsendets styrdokument. Som framgår av redogörelsen ovan pågår ett ständigt arbete med dessa frågor. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2021/22:2830 (M).

Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m.

Jämför reservation 2 (SD) och 3 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9 betonas vikten av kompetensförsörjning och lokala utbildningar. Motionärerna anför bl.a. att lokala utbildningar med anknytning till lokalt företagande ska bevaras och utvecklas, gärna i direkt samarbete med företagen.

I kommittémotion 2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 menar motionärerna att lärlingsutbildningarna måste reformeras. Motionärerna vill bl.a. ha fler gymnasieutbildningar till hantverksyrken inom ramen för lärlingsutbildning och att de ska avslutas med ett gesällprov. De vill även att det ska införas möjligheter till anställning under utbildningstiden.

I kommittémotion 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 64 begärs att förordningen för branschskolor justeras så att det på ett ännu bättre sätt kan bidra till angelägen kompetensutveckling för företagen. Förslaget grundar sig på att Skolverkets redovisning av försöksverksamheten med branschskolor läsåret 2019/20 bl.a. visar att bidraget för branschskolor var kraftigt underutnyttjat.

Bakgrund

Lärlingsutbildningar

Hösten 2011 infördes lärlingsutbildning som en ordinarie utbildningsform inom gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8). Enligt 16 kap. 11 § skollagen får det inom yrkesprogrammen finnas en gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första, andra eller tredje läsåret. Den gymnasiala lärlingsutbildningen ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser. En elev som genomgår en gymnasial lärlingsutbildning inom ett av gymnasieskolans yrkesprogram ska sedan 2014

kunna vara anställd i en särskild anställningsform, gymnasial lärlingsanställning. Avvikelser från lagen får göras genom kollektivavtal som har slutits eller godkänts av en central arbetstagarorganisation. Arbetstagare som omfattas av lagen om gymnasial lärlingsanställning undantas från tillämpningsområdet för lagen (1982:80) om anställningsskydd. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2014 (prop. 2013/14:80, bet. 2013/14:UbU18, rskr. 2013/14:265). I juli 2018 infördes ändringar i skollagen som innebär att omfattningen i tid av det arbetsplatsförlagda lärandet för en elev som går gymnasial lärlingsutbildning tydligare framgår av det utbildningskontrakt som ska tecknas för eleven. Motsvarande bestämmelser om utbildningskontrakt infördes även för lärlingsutbildning i gymnasie-särskolan (prop. 2017/18:24, bet. 2017/18:UbU9, rskr. 2017/18:155).

Den ersättning som en arbetsgivare kan få från huvudmannen uppgår per elev och läsår till totalt högst 47 500 kronor. Ytterligare 5 000 kronor i ersättning kan lämnas till arbetsgivare för varje elev som har en anställning enligt lagen (2014:421) om gymnasial lärlingsanställning (3 § förordningen [2011:947] om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning).

Uppdrag till Skolverket

Skolverket har sedan 2013 i uppdrag att (se bl.a. U2019/03315/GV [delvis]) genomföra utbildning för handledare och stärka kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Inom ramen för uppdraget, som redovisades den 26 maj 2021, skulle Skolverket även informera om utbildningen till huvudmän och direkt till arbetsplatser som tar emot elever i APL. Skolverket har sedan 2014 erbjudit en mängd olika insatser inom ramen för uppdraget. För att utbilda handledare har en webbaserad handledarutbildning tagits fram. För yrkeslärare och andra i skolan som arbetar med APL har en APL-utvecklarutbildning erbjudits via ett antal lärosäten. Utbildningen ersätts från 2021 med en modul för kollegialt lärande. Vidare har Skolverket erbjudit kompetensutvecklingsdagar riktade till alla i skolan som arbetar med APL.

Tillkännagivande om breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning

År 2016 ställde sig riksdagen bakom ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda om en breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning kan införas och vilka konsekvenser det skulle medföra (bet. 2015/16:UbU13 punkt 6, rskr. 2015/16:169). Regeringen behandlade tillkännagivandet i propositionen En försöksverksamhet med branschskolor (prop. 2016/17:161) och framförde där att tillkännagivandet får anses slutbehandlat. Riksdagen har därefter framfört att den alltjämt anser att en lärlingsutbildning är en viktig del i utbildningssystemet och att tillkännagivandet inte är slutbehandlat (bet. 2017/18:KU21, rskr. 2017/18:326).

Regeringen konstaterade i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 4.3.3 s. 110) att punkten åter är öppen. Regeringen har därför gett Skolverket i uppdrag att redovisa en analys av utvecklingen av den gymnasiala lärlingsutbildningen. Skolverket ska också om det bedöms lämpligt föreslå hur lärlingsutbildningen kan utvecklas vidare samt lämna förslag på fortsatt hantering (Regleringsbrev Statens skolverk U2020/00527/S). Regeringen framför i skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 att punkten inte är slutbehandlad.

Skolverket redovisade uppdraget till regeringen den 31 maj 2021. Bland de huvudsakliga resultaten av undersökningen kan följande nämnas:

- Andelen gymnasieelever som väljer lärlingsutbildning har ökat årligen sedan den infördes permanent 2011. Läsåret 2019/20 uppgick andelen lärlingar till drygt 13 procent av samtliga elever på yrkesprogram.
- Huvudmännens erbjudande och utbud av lärlingsutbildning beror på elevintresset, möjligheterna att engagera arbetsgivare samt organisatoriska förutsättningar hos huvudmännen.
- Elever som under första utbildningsåret påbörjat lärlingsutbildning har en förhöjd genomströmning jämfört med andra elever på yrkesprogram. Lärlingar från yrkesprogram med inriktning mot bygg, tillverkning och industri är i något högre grad än elever från motsvarande skolförlagda program i en relevant verksamhet efter utbildningarna.

Av undersökningen framkommer även att lärlingsutbildningen, där lärandet är omväxlande arbetsplatsförlagt och skolförlagt, är krävande för eleverna. Detta kräver ett engagemang av eleverna som inte passar alla. För de elever som lärlingsutbildning passar för, som valt och som stannat kvar på en lärlingsutbildning, innebär denna form däremot ett effektivt lärande.

Vidare framförs i undersökningen att informationen och studie- och yrkesvägledningen om lärlingsutbildningen är otillräcklig, vilket får till följd att många elever som lärlingsformen skulle passa för inte väljer den samtidigt som andra elever väljer lärlingsformen fast den inte är rätt för dem.

Med anledning av resultaten föreslår Skolverket bl.a. att lärlingsutbildningen huvudsakligen fortsätter oförändrad. Däremot bör man överväga att inleda lärlingsutbildningen under det första utbildningsåret. Vidare föreslås att information och vägledning om lärlingsutbildning utvecklas för att öka kunskapen om lärlingsformen. Skolverket föreslår även att statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning justeras så att utbetalda medel i fortsättningen fördelas jämnt mellan terminerna. Detta skulle underlätta för huvudmännen att planera och bedriva lärlingsutbildning samt främja relationerna till arbetsgivare och tillgången till APL-platser för eleverna (Skolverket, Lärlingsutbildningen i gymnasieskolan, dnr 2020:438).

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Försöksverksamhet med branschskolor

I sitt betänkande Välja yrke (SOU 2015:97) diskuterade Yrkesprogramutredningen frågan om en bättre matchning mellan ungdomars val av utbildning och arbetsmarknadens efterfrågan. Utredningen föreslog olika typer av insatser för att öka yrkesutbildningarnas attraktivitet genom att ge bättre beslutsunderlag inför gymnasievalet, öka tillgången till yrkesutbildning och förbättra utbildningarnas kvalitet genom en stärkt samverkan med arbetslivet. Utifrån utredningens förslag inleddes höstterminen 2018 en försöksverksamhet med branschskolor. Syftet med försöksverksamheten är att öka attraktiviteten och förbättra tillgången till yrkesutbildning inom små yrkesområden. Försöksverksamheten ska pågå t.o.m. juni 2023 (lagen [2017:571] om försöksverksamhet med branschskolor och förordningen [2017:623] om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän).

Enligt förordningen ska Skolverket varje år redovisa omfattningen och vunna erfarenheter av försöksverksamheten till Regeringskansliet. Redovisningen av regeringsuppdraget ska lämnas in senast den 1 december varje år och lämnades för första gången 2019. I regleringsbrevet i juni 2018 kom ett tillägg om ett uppdrag att Skolverket skulle utvärdera försöksverksamheten med branschskolor, bl.a. i vilken utsträckning som dessa har bidragit till att tillgång till yrkesutbildning inom små yrkesområden som efterfrågas på arbetsmarknaden förbättras. Denna utvärdering skulle redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2021.

I Skolverkets rapport Redovisning av försöksverksamheten med branschskolor läsåret 2019/2020 enligt förordning (2017:623) om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän (dnr 2020:644, 2020-11-25) redogjordes för det andra årets omfattning och vunna erfarenheter av försöksverksamheten med branschskolor som pågår under tiden den 1 juli 2018 – 30 juni 2023. Statsbidraget som ska stödja försöksverksamheten var kraftigt underutnyttjat precis som föregående år. Anslaget för läsåret 2019/20 var 40 miljoner kronor och vid ansökan utbetalades 7,150 miljoner kronor. Endast fem av de tio branschskolorna hade tagit emot elever i sin verksamhet under läsåret.

I Skolverkets rapport Försöksverksamhet med branschskolor – En utvärdering av de tre första läsåren (dnr 2018:1288) som publicerades i november 2021 beskrivs resultaten av Skolverkets utvärdering av den pågående försöksverksamheten med branschskolor. Skolverket har utfört utvärderingen på regeringens uppdrag och rapporten syftar till att ge en samlad bild av verksamhetens tre första läsåren.

Skolverket konstaterar i rapporten att antalet branschskoleelever i försöksverksamheten har varit betydligt lägre än vad regeringen förväntat. Eleverna har dessutom haft en ojämn spridning över försöksverksamhetens olika yrkesområden. Samtidigt har branschskoleutbildningarna medfört ett ökat utbud av yrkesutbildning för elever på olika platser i landet, enligt de

huvudmän som har anlitat branschskolor. Huvudmännen bedömer också att branschskoleutbildningarna är värdefulla och av god kvalitet för berörda elever. Skolverkets övergripande bedömning är därmed att försöksverksamheten, om än i begränsad utsträckning, har bidragit till att stärka den nationella kompetensförsörjningen inom små yrkesområden.

Skolverkets rapport bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Samverkan mellan arbetsmarknadens branschorganisationer och utbildningsanordnare är enligt utskottet en förutsättning för att garantera yrkesutbildning av god kvalitet och att arbetslivets behov av rätt utbildad arbetskraft kan tillgodoses.

Enligt utskottet är lärlingsutbildningen en viktig del i utbildningssystemet. Utskottet kan konstatera att det kontinuerligt pågår arbete som syftar till att på olika sätt förbättra lärlingsutbildningen; bl.a. infördes 2014 en särskild anställningsform för elever inom lärlingsutbildningar, s.k. gymnasial lärlingsanställning. Vidare infördes 2018 ändringar i skollagen som innebär att omfattningen i tid av det arbetsplatsförlagda lärandet tydligare framgår av ett utbildningskontrakt. Här kan även särskilt nämnas det arbete som Skolverket nyligen har redovisat, att analysera utvecklingen av den gymnasiala lärlingsutbildningen. Skolverkets redovisning visar att fortsatta insatser är viktiga för att utveckla lärlingsutbildningarna. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det gällande regelverket är väl avvägt och att någon åtgärd från riksdagen därför inte är motiverad. Därmed avstyrks motionerna 2021/22:2427 (SD) yrkande 9 och 2021/22:2524 (SD) yrkande 4.

När det gäller motionsyrkandet om att justera förordningen som styr försöksverksamheten med branschskolor vill utskottet hänvisa till Skolverkets rapport Försöksverksamhet med branschskolor – En utvärdering av de tre första läsåren (dnr 2018:1288) som publicerades i november 2021. Skolverket har gjort utvärderingen på regeringens uppdrag och rapporten syftar till att ge en samlad bild av verksamhetens tre första läsåren. Skolverkets rapport bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser inga skäl att föregripa det arbete som pågår och avstyrker därför motion 2021/22:3222 (C) yrkande 64.

Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden.

Jämför reservation 4 (SD) och 5 (C, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 5 anförs att styrningen av antalet platser på gymnasieprogrammen bör förbättras och i yrkande 6 framförs att utbudet och placeringen av gymnasieskolor måste dimensioneras bättre.

I kommittémotion 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 50 framförs att gymnasieskolans koppling till arbetsmarknaden och arbetet med att minska felval till gymnasiet bör stärkas.

Bakgrund och gällande rätt

Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden

Gällande rätt

Av 15 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn. Enligt 15 kap. 7 § består utbildningen i gymnasieskolan av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

Av 1 kap. 5 § gymnasieförordningen framgår att föreskrifter om ämnesplaner för yrkesämnena i gymnasieskolan ska meddelas efter samråd med ett nationellt programråd. Vidare framgår av 1 kap. 8 § att det för yrkesprogrammen ska finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Därutöver ska berörda nationella programråd höras dels innan Skolverket meddelar föreskrifter om programfördjupning för yrkesprogram, dels om Skolverket behandlar en ansökan om att inrätta en särskild variant som avser yrkesprogram (4 kap. 5 § och 5 kap. 9 § gymnasieförordningen).

Skolverket har i uppdrag att enligt 10 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk ansvara för nationella programråd för gymnasial yrkesutbildning. Det finns 13 nationella programråd, ett för varje yrkesprogram. Programråden syftar till att stärka samarbetet mellan gymnasieskolan och arbetslivet så att yrkesutbildningarna bättre ska motsvara arbetslivets behov. De nationella programråden diskuterar och ger Skolverket

råd i olika frågor som rör yrkesutbildning, exempelvis analyser av utbildningar utifrån arbetsmarknadens behov, yrkesutbildningarnas innehåll eller utformning av stöd till handledare. Ledamöterna i råden är representanter från arbetslivet med kunskap om programmens yrkesområden, t.ex. som ansvariga för utbildnings- eller kompetensförsörjningsfrågor (www.skolverket.se).

Pågående arbete

Av budgetpropositionen för 2022 framgår att efterfrågan på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning beräknas öka starkt fram till 2035. I juni 2020 överlämnades betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33).

Den 31 januari 2022 beslutade regeringen om lagrådsremissen Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning. Förslagen syftar till att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och att förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Regeringen föreslår att arbetsmarknadens behov ska vägas in när huvudmän, såväl offentliga som enskilda, bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på dessa. Vid nya godkännanden av enskilda huvudmän för gymnasieskolor kommer kompetensförsörjningen att få betydelse. Ett nytt godkännande föreslås förutsätta att utbildningen i fråga bidrar både till att möta ungdomars efterfrågan och fylla ett arbetsmarknadsbehov. Regeringen föreslår också att det ska införas krav på att kommunerna ska samverka genom avtal med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i gymnasieskolan och komvux. Dessutom avser regeringen att ge Skolverket i uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag som stöd till huvudmännen. Underlagen ska innehålla tydliga bedömningar av behovet av ändringar i utbildningsutbudet.

För arbete med att ta fram regionala planeringsunderlag beräknade regeringen i budgetpropositionen att anslaget 1:1 *Statens skolverk* behöver ökas med 12 000 000 kronor 2022 och 14 000 000 kronor per år fr.o.m. 2023. Riksdagen beslutade i enlighet med detta (bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Av propositionsförteckningen (publicerad 2022-01-11) framgår att regeringen avser att överlämna propositionen Dimensionering av gymnasial utbildning för en bättre kompetensförsörjning till riksdagen senast den 22 mars 2022.

Studie- och yrkesvägledning

Gällande rätt

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan

tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. Enligt läroplanen för grundskolan m.m. (Lgr11) ska eleverna få underlag för att välja fortsatt utbildning. För detta krävs att skolan har en nära samverkan med de gymnasiala utbildningarna liksom en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Rektorn har ett särskilt ansvar för att samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn ska även organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av fortsatt utbildning. På motsvarande sätt anges i läroplanen för gymnasieskolan (Gy11) att gymnasieskolan ska ha en nära samverkan med bl.a. arbetslivet, särskilt när det gäller yrkesutbildningen. Målet är att varje elev ska kunna ta ställning till sin fortsatta studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper. Eleven ska också bli medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med den tekniska utvecklingen, förändringar i samhälls- och yrkeslivet m.m. och därmed förstå behovet av personlig utveckling i yrket.

Skolans personal ska bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke samt informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet samt motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund. Rektorn har ett särskilt ansvar bl.a. för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Pågående arbete

Riksdagen har tillkännagett att regeringen ska låta ta fram och uppdatera en digital studie- och yrkesvägledningsplattform och att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad integreras i skolans verksamhet (bet. 2016/17:UbU18 punkt 7, rskr. 2016/17:251). I november 2017 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för att ge alla elever inom skolväsendet möjlighet att göra väl övervägda utbildnings- och yrkesval fattade utifrån goda kunskaper om arbetsliv och utbildningsvägar. I uppdraget ingick frågan om hur studie- och yrkesvägledarens roll kan stärkas och i högre grad integreras i verksamheten samt hur nätbaserade och interaktiva studie- och yrkesvägledningstjänster används och kan utvecklas (U 2017:10, dir. 2017:116, dir. 2018:60).

I januari 2019 lämnade utredaren betänkandet Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4). Betänkandet har remitterats. Den 19 december 2019 gav regeringen Skolverket i uppdrag att se över och utveckla befintliga digitala verktyg för studie- och yrkesvägledning. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2024. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat (skr. 2020/21:75 s. 224).

I betänkandet Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4) lämnades även ett antal förslag som syftar till att utveckla skolans studie- och yrkesvägledning så att elever ges likvärdiga förutsättningar att göra väl övervägda val utifrån goda kunskaper om utbildningsvägar och arbetslivet. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Utbildningsutskottet har följt upp hur arbetet med studie- och yrkesvägledningen i grund- och gymnasieskolan fungerar. Uppföljningen redovisas i Studie- och yrkesvägledningen i grundskolan och gymnasieskolan – en uppföljning (2017/18:RFR24, juni 2018). I uppföljningen diskuteras bl.a. vikten av studie- och yrkesvägledningen ur ett matchnings- och arbetsmarknadsperspektiv och betydelsen av studie- och yrkesvägledningen för den enskilda individen och för samhället. Vidare redogörs för aktuell forskning om studie- och yrkesvägledningens effekter.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkandena om att förbättra planeringen och dimensioneringen av gymnasial utbildning samt kopplingen till arbetsmarknaden hänvisar utskottet till den lagrådsremiss som regeringen har överlämnat till Lagrådet med förslag som syftar till att underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och att förbättra kompetensförsörjningen till välfärden och näringslivet. Regeringen föreslår bl.a. att arbetsmarknadens behov ska vägas in när huvudmän, såväl offentliga som enskilda, bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på dessa samt att kommuner ska träffa samverkansavtal om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Regeringen har aviserat att den avser att överlämna propositionen Dimensionering av gymnasial utbildning för en bättre kompetensförsörjning till riksdagen i mars 2022.

Vad gäller motionsyrkandet om att minska felval till gymnasiet anför utskottet följande. En väl fungerande studie- och yrkesvägledning är av stor vikt. Med väl underbyggda utbildningsval minskar risken för avhopp och felval, och fler unga kan gå vidare till högre studier eller arbete. Studie- och yrkesvägledningen är enligt utskottet också viktig för att åstadkomma bättre balans mellan utbud och efterfrågan av kompetenser på arbetsmarknaden. Utskottet kan även konstatera att elever i grund- och gymnasieskolan enligt 2 kap. 29 § skollagen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Utskottet vill i sammanhanget också hänvisa till utredningen Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4) som har lämnat ett antal förslag som syftar till att utveckla skolans studie- och yrkesvägledning så att elever ges likvärdiga förutsättningar att göra väl övervägda val utifrån goda kunskaper om utbildningsvägar och arbetslivet. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Mot ovanstående bakgrund ser inte utskottet skäl att föregripa det arbete som pågår och avstyrker motionerna 2021/22:2524 (SD) yrkandena 5 och 6 och 2021/22:3222 (C) yrkande 50.

Särskilda kunskapsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om särskilda kunskapsområden i gymnasieskolan.

Jämför reservation 6 (SD), 7 (V) och 8 (KD).

Motionerna

I motion 2021/22:1305 av Eva Lindh (S) framförs att det bör övervägas om arbetsrättsliga kunskaper ska ingå i studieplanen för gymnasieskolan.

I motion 2021/22:2501 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 15 begärs att regeringen bör utreda vilka kurser som behöver införas eller utvecklas för att det framöver ska finnas tillräckligt med datorspelsutvecklare i Sverige.

I motion 2021/22:209 av Mikael Larsson (C) anser motionären att gymnasieskolans program med inriktning ekonomisk redovisning bör utvecklas.

I kommittémotion 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 63 framförs att frågor om privatekonomi måste ta större plats på gymnasiet genom att även omfatta frågor om aktier, investeringar och hur pensionssystemet är uppbyggt.

Bakgrund och gällande rätt

Ämnen och kurser i gymnasieskolan

Utbildningen i gymnasieskolan består av 18 nationella program som är indelade i de två programtyperna yrkesprogram och högskoleförberedande program. I gymnasieskolan finns bl.a. också utbildning i form av olika introduktionsprogram och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år (15 kap. 7 § skollagen).

De nationella programmen består av olika ämnen där vissa ämnen är gemensamma för samtliga program (gymnasiegemensamma ämnen) och andra är specifika för ett visst program eller inriktning (programgemensamma ämnen och inriktningsgemensamma ämnen). De gymnasiegemensamma ämnen som ingår i de nationella programmen beslutas av riksdagen (bilaga 2 skollagen) medan regeringen beslutar om vilka ämnen som ska vara programgemensamma (bilaga 1 gymnasieförordningen).

Det finns också i varierande omfattning för olika program och inriktningar utrymme avsatt för valbara kurser (programfördjupning). Skolverket fattar

beslut om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program (4 kap. 5 § gymnasieförordningen).

På alla nationella program finns även utrymme avsatt för individuellt val. Skolans huvudman beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val (4 kap. 7 § gymnasieförordningen).

I utbildningen på alla nationella program ingår också ett gymnasiearbete (4 kap. 4 § gymnasieförordningen).

För varje ämne ska det finnas en ämnesplan. Av ämnesplanen ska det framgå vad ämnets syfte är, vilka kurser som ingår i ämnet och för varje kurs det centrala innehållet, antalet poäng och kunskapskrav. Ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena beslutas av regeringen efter förslag från Skolverket. För övriga ämnen får Skolverket meddela föreskrifter om ämnesplaner (16 kap. 21 § skollagen och 1 kap. 4 § gymnasieförordningen).

Övergripande perspektiv i läroplanerna m.m.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen gälla för varje skolform och för fritidshemmet. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

I läroplanen för gymnasieskolan (Gy11) anges fyra övergripande perspektiv som ingår i skolans uppdrag och som ska anläggas i all undervisning: ett historiskt perspektiv, ett miljöperspektiv, ett internationellt perspektiv och ett etiskt perspektiv.

Av läroplanen framgår att gymnasieskolans huvuduppgift är att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna ska tillägna sig och utveckla kunskaper. Utbildningen ska främja elevernas utveckling till ansvarsställande människor, som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet, och bidra till elevernas allsidiga utveckling. Vidare framgår att skolan har till uppgift att överföra värden, förmedla kunskaper och förbereda eleverna för att arbeta och verka i samhället. Skolan ska förmedla sådana mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensramen i samhället och som utgår från grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. I ett allt mer digitaliserat samhälle ska skolan också bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens. Vidare ska skolan bl.a. utveckla elevernas kommunikativa och sociala kompetens samt uppmärksamma hälso-, livsstils- och konsumentfrågor.

Särskilt om digital kompetens

I mars 2017 beslutade regeringen om förtydliganden i och förstärkningar av bl.a. läroplaner, kursplaner och ämnesplaner för grundskolan och gymnasieskolan med syfte att tydliggöra skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens.

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår bl.a. att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse av hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska också ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt för att kunna värdera information.

Särskilt om programmering

Ämnet programmering i gymnasieskolan syftar till att eleverna utvecklar kunskaper om programmeringens grunder, färdigheter i att tillämpa relevanta metoder för programutveckling och förmåga att lösa programmeringstekniska problem. Undervisningen ska bl.a. bidra till att eleverna utvecklar förmåga att analysera, designa och vidareutveckla program.

Särskilt om arbetsrätt

När det gäller kunskaper om arbetsrätt framgår det av kursplanerna i samhällskunskap att utbildningen ska ge eleverna kunskaper om

- arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö
- arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen
- digitaliseringens påverkan på arbetsmarknaden.

Särskilt om privatekonomi

När det gäller kunskaper om privatekonomi framgår det av kursplanerna i samhällskunskap att utbildningen ska ge eleverna kunskaper om:

- hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder
- konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser
- hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar, i likhet med tidigare ställningstaganden under innevarande valperiod (senast i bet. 2020/21:UbU13), att det är regeringen eller Skolverket som beslutar om att införa nya inriktningar på nationella program och på så sätt införa eller uppmärksamma vissa ämnen eller kunskapsområden i gymnasieskolan. Det finns därmed ingen anledning för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av motionsyrkanden om särskilda kunskapsområden, bl.a. kunskaper om programmering, arbetsrätt och privatekonomi. Utskottet avstyrker därför motionerna 2021/22:209 (C), 2021/22:1305 (S), 2021/22:2501 (SD) yrkande 15 och 2021/22:4210 (KD) yrkande 63.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under valperioden, under riksmötet 2018/19 (bet. 2018/19:UbU11 Gymnasieskolan), under riksmötet 2019/20 (bet. 2019/20:UbU13 Gymnasieskolan) och under riksmötet 2020/21 (bet. 2020/21:UbU13 Gymnasieskolan). Riksdagen har avslagit motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Vissa övergripande frågor om gymnasieskolan, punkt 1 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 11 och

avslår motionerna

2021/22:2160 av Abraham Halef (S) yrkandena 1–3 och

2021/22:2830 av Betty Malmberg (M).

Ställningstagande

Av samma skäl som att skolan ska erbjuda en stege till framgång så måste samhället aktivt fånga upp ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet. Det bör finnas en finmaskig uppsökande verksamhet där socialtjänst och skola söker upp föräldrar och ungdomar i hemmet när ungdomar förekommit i brottsutredningar och kriminella sammanhang, men även att det verkligen finns en uppsökande verksamhet gentemot ungdomar som varken studerar eller arbetar, ett kommunalt ansvar. I den uppsökande verksamheten ska organisationer i civilsamhället med starka demokratiska ideal involveras eftersom det visat sig att de i många fall kan nå individer med samma budskap och samhällsinformation på ett effektivare sätt än myndigheterna. När ungdomar riskerar att hamna fel måste de och deras familjer se och höra att samhället reagerar redan innan rättsväsendet träder in. Vid samma tillfällen måste ungdomarna ges en positiv chans att utveckla andra, konstruktiva vardagsaktiviteter, att få stöd att ta sig tillbaka till en god skolgång och karriärchanser. I botten krävs möjligheter till ett aktivt liv utanför skola och hemmet, med idrottsföreningar och andra aktiviteter, byggda på en värdegrund av ansvarstagande.

Det behöver göras en uppföljning av det kommunala ansvaret om uppsökande verksamhet, och initiativ bör tas för att kommunerna på egen hand eller tillsammans med civilsamhället systematiskt kontaktar ungdomar som förekommit i brottsutredningar eller i kriminella sammanhang för att diskutera situationen och erbjuda vägar till fortsatta studier och arbete.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m., punkt 2 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9 och

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och

avslår motion

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 64.

Ställningstagande

Utbildning och kompetensförsörjning är nyckelfaktorer för små företags möjlighet att växa. På grundskole- och gymnasienivå är det angeläget att fånga ungdomarnas teknikintresse i syfte att säkra kompetensförsörjningen för framtiden, vilket kan göras exempelvis genom s.k. teknikcollege. Ytterligare ett sätt att möta företagets behov av yrkeskunniga medarbetare är införandet av lärlingsanställningar. Lokala utbildningar med anknytning till lokalt företagande ska bevaras och utvecklas, gärna i direkt samarbete med företagen.

Lika viktigt som det är att reformera nuvarande yrkesprogram, lika betydelsefullt är det att finna andra vägar för elever som är skoltrötta eller som inte vill söka sig till teoretiska program. I såväl Danmark som Tyskland finns väl fungerade lärlingsutbildningar, som till skillnad från den svenska varianten är hårdare knutna till arbetsplatsen än till skolan. Vi menar att lärlingsutbildningarna måste reformeras. Ett hantverksyrke lär man sig bäst på arbetsplatsen, inte i skolan. Vi vill därför att fler gymnasieutbildningar till hantverksyrken ska ges inom ramen för lärlingsutbildning och att de ska avslutas med ett gesällprov, samt att det ska införas möjligheter till anställning under utbildningstiden. Vi vill även utreda en form av lärlingsanställningar riktade till arbetssökande.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Gymnasial yrkesutbildning och lärlingsutbildning m.m., punkt 2 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 64 och
avslår motionerna
2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9 och
2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

En viktig del i att säkra kompetensförsörjningen för företag är att det finns olika alternativ för att kunna byta yrkesbana under karriären. Branschskolor är ett sådant alternativ som med rätt förutsättningar kan underlätta företagets kompetenshöjning genom att efterfrågade utbildningar tillgängliggörs. Skolverkets redovisning av försöksverksamheten med branschskolor läsåret 2019/20 visar att bidraget till branschskolor var kraftigt underutnyttjat. Rapporten konstaterar även att förordningen om statsbidraget är ett hinder. Skolverket föreslog samtidigt förändringar för att bättre nyttja avsatta resurser, förslag som regeringen borde kunna genomföra om ambitionen för branschskolor kvarstår. Jag vill att förordningen om branschskolor justeras så att det på ett ännu bättre sätt kan bidra till angelägen kompetensutveckling för företagen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden, punkt 3 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt

avslår motion

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 50.

Ställningstagande

Trots en stor arbetskraftsbrist inom många yrkesområden lockar inte yrkesprogrammen tillräckligt många elever. I stället för att stärka yrkesprogrammen är lösningen för att få fler elever att studera på gymnasienivå att utöka antalet platser på de högskoleförberedande programmen. Inte minst gäller detta det samhällsvetenskapliga programmet. Risken är stor att ett flertal elever utbildas till något som inte kommer att leda till arbete och egen försörjning. Dessutom finns det en tendens till att varje kommun startar egna gymnasieskolor istället för att samarbeta med andra kommuner och huvudmän. Denna utveckling är kostnadsdrivande och riskerar även att försämra kvaliteten på gymnasieprogrammen. Av denna anledning måste såväl styrningen av antalet platser på de olika gymnasieprogrammen som utbudet och placeringen av gymnasieskolor dimensioneras bättre. Vi anser att den dimensionering som gjorts inom ramen för yrkeshögskolan kan tjäna som exempel.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Planering av gymnasial utbildning samt koppling till arbetsmarknaden, punkt 3 (C, KD)

av Fredrik Christensson (C) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 50 och avslår motion

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Vi behöver svara på arbetsmarknadens efterfrågan på kompetent arbetskraft. Allt för många elever ångrar sina studieval och den dåliga matchningen på svensk arbetsmarknad är bland de största inom OECD. Skolinspektionen pekar också på stora brister i skolornas studie- och yrkesvägledning. Vi anser att studie- och yrkesvägledarna i högre grad bör vara en länk mellan skola och arbetsliv och vara integrerade i hela skolans verksamhet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Särskilda kunskapsområden, punkt 4 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2501 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 15 och
avslår motionerna
2021/22:209 av Mikael Larsson (C),
2021/22:1305 av Eva Lindh (S) och
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 63.

Ställningstagande

Svensk skola bör generellt sett uppmuntra kunskapsinhämtning inom områden såsom programmering, it och grundstenarna i spelutveckling. Branschen är en av de snabbast växande, med stora resurser. Framöver kommer det att behövas ännu fler som söker sig till branschen. Här måste skolan och utbildningsväsendet stå beredda och redan nu påbörja ett arbete för att möjliggöra utbildningsmaterial och kurser inom de ovanstående områdena. Bristen på programmerare eller dataspelsutvecklare borde inte vara ett problem i Sverige. Vi vill av den anledningen att regeringen utreder vilka kurser som behöver införas eller utvecklas för att vi ska ha tillräckligt med dataspelsutvecklare i framtidens Sverige.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

7. Särskilda kunskapsområden, punkt 4 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:1305 av Eva Lindh (S) och
avslår motionerna
2021/22:209 av Mikael Larsson (C),
2021/22:2501 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 15 och

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 63.

Ställningstagande

Det är viktigt att veta om sina rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden för att undvika svårigheter. I svensk skola är det inte längre obligatoriskt att ge elever kunskap om kollektivavtal, arbetslöshetsförsäkringar eller arbetsmiljöfrågor.

I Sverige har den svenska modellen på arbetsmarknaden tjänat såväl arbetstagare som arbetsgivare mycket väl. För att den ska fortsätta fungera på ett bra sätt krävs kunskap. Det krävs därför en förändring. Det borde i framtiden vara obligatoriskt att under gymnasietiden få grundläggande kunskap om arbetslivet och arbetsrättsliga frågor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Särskilda kunskapsområden, punkt 4 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 63 och
avslår motionerna

2021/22:209 av Mikael Larsson (C),

2021/22:1305 av Eva Lindh (S) och

2021/22:2501 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 15.

Ställningstagande

En rapport från tankesmedjan Ownershift 2019 kartlade kvinnors och mäns ägande på ett flertal områden. Bland annat visade rapporten att kvinnor i Sverige äger hälften så mycket som männen. När det gäller mark äger män mer än dubbelt så mycket som kvinnor. På fastighetssidan sträcker sig kvinnors ägande till drygt hälften av männens. Ett hinder som rapportförfattarna identifierat handlar om ”finansiell läskunnighet”, vilket anses vara högt korrelerat med ett deltagande på aktiemarknaden. Det kan även omfatta att spara, hantera lån, planera för sin pension, där män anses ha ett kunskapsförsprång. Idag ingår privatekonomi i samhällskunskapen på gymnasiet. Vi anser att frågor om privatekonomi måste ta större plats genom att även omfatta frågor om aktier, investeringar och hur pensionssystemet är uppbyggt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (M)

Lars Hjälmered (M), Josefin Malmqvist (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU11, 2019/20:UbU13 och 2020/21:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU11, 2019/20:UbU13 och 2020/21:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU11, 2019/20:UbU13 och 2020/21:UbU13. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 5 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU11, 2019/20:UbU13 och 2020/21:UbU13. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 5 (KD)

Gudrun Brunegård (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU11, 2019/20:UbU13 och 2020/21:UbU13. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 5 (L)

Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU11, 2019/20:UbU13 och 2020/21:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:85 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida en stimulanspeng kan införas för att främja förståelsen för egenföretagande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:209 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla gymnasieskolans program mot ekonomisk redovisning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:277 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få en effektivare studie- och yrkesvägledning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:305 av Jonas Andersson i Skellefteå (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra entreprenörskap och företagande till obligatoriskt gymnasieämne och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:393 av Josef Fransson (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om teknikutveckling, entreprenörskap och kompetensutveckling kopplat till motorhobby och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:520 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer hushållsekonomi i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:567 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett helhetsgrepp för att få fler att utbilda sig till hantverkare för att möjliggöra den cirkulära ekonomin och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:867 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja entreprenörskap redan i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1018 av Johanna Haraldsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rätten till lärlingsersättning och möjligheterna att genomföra ändringar i förordningen så att elever oavsett utbildningsform behandlas lika, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1265 av Anna Wallentheim (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att återinföra de estetiska ämnena som obligatoriska på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1303 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett enhetligt kompetenskrav för utbildning till barnskötare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1305 av Eva Lindh (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om arbetsrättsliga kunskaper bör ingå i studieplanen för gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1617 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om naturbruksskolorna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1656 av Rickard Nordin (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta e-sport som inriktning på gymnasieutbildning, likt andra specialgymnasier, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1660 av Björn Wiechel och Åsa Karlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att alla gymnasieelever ska ha rätt till information om arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1847 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ett större jobbfokus inom studie- och yrkesvägledningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1867 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla ungdomar någon gång under sin skoltid bör ges utbildning i entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man bör undersöka möjligheten att kunna erbjuda Ung Företagsamhets verksamhet till alla gymnasieskolor och alla linjer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2160 av Abraham Halef (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av en tydlig lagstiftning om det kommunala aktivitetsansvaret, KAA, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att alla kommuner upprättar en handlingsplan för det lokala arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret, KAA, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att vitesförelägga kommuner som inte följer lagen gällande det kommunala aktivitetsansvaret, KAA, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2246 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av information om vilka gymnasieprogram som leder till jobb på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att under de tidiga grundskoleåren informera om olika yrken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortbildning till SYV, studie- och yrkesvägledare, om yrken och om arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2291 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ansvarig myndighet i uppdrag att utreda ett införande av en nationell digital plattform

för gymnasieskolan där de bästa pedagogerna går igenom olika moment i gymnasieskolans läroplan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2292 av Helena Gellerman (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska ungdomar som genomgått utbildning på gymnasienivå i utlandet lättare ska kunna tillgodoräkna sig denna utbildning, särskilt inom språk, vid svenska gymnasiestudier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska ungdomar lättare ska kunna få ta med sig skolpengen när de åker på gymnasiestudier utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2294 av Helena Gellerman (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar på gymnasiet som stimulerar unga personer att driva och få insikt i företagande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2421 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla elever bör få möjlighet att läsa kursen Ung Företagsamhet eller motsvarande på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av kompetensförsörjning och lokala utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2486 av Alexandra Anstrell m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att eleverna eller deras vårdnadshavare bör få bekosta den individuella utrustning eller liknande som behövs för att utöva elitidrotten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att NIU ska finnas kvar och fortsatt är viktig för ungdomars möjlighet till elitidrottande i kombination med gymnasiestudierna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2501 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta e-sport som inriktning på gymnasieutbildning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka kurser som behöver införas och/eller utvecklas för att vi ska ha tillräckligt med datorspelsutvecklare samt kompetens framöver i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärlingsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om styrning av antalet platser på gymnasieprogrammen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dimensionering av utbud och placering av gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad och förtydligad studievägledning i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa två nivåer i introduktionsprogrammet Språkintröduktion på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2651 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagande och entreprenörskap vid utformningen av utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2653 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn och ungdomar någon gång under sin skoltid bör ges utbildning i entreprenörskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2746 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för föräldrar att ta del av sina myndiga barns studieresultat och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2830 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera vilken effekt och vilka resultat styrdokumentet med betoning på utbildning för hållbar utveckling har fått för undervisningen i ungdomsskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2892 av Roger Hedlund (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lagändringar för möjliggörande av drogtester i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3078 av Jasenko Omanovic och Johan Büser (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över finansieringen av sjöfartsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga involveringen av branschen i sjöfartsutbildningar samt en målsättning för jämställd rekrytering till dessa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka gymnasieskolans koppling till arbetsmarknaden och arbete med att minska felval till gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler möjlighet att läsa om entreprenörskap i gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad än i dag vara integrerad i hela skolans verksamhet samt ha ett tydligare genusperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera förordningen gällande branschskolor och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att alla gymnasieelever ska ha möjlighet att välja UF-företagande i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver göras en uppföljning av det kommunala ansvaret om uppsökande verksamhet, och initiativ bör tas för att kommunerna på egen hand eller tillsammans med civilsamhället systematiskt kontaktar

ungdomar som förekommit i brottsutredningar eller i kriminella sammanhang för att diskutera situationen och erbjuda vägar till fortsatta studier och arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge berörda myndigheter i uppdrag att utreda hur naturbruksgymnasier ska uppmuntras till att genomföra en pilotstudie där de testar att producera beredskapslivsmedel löpande på ett hållbart sätt baserat på de lokala kretsloppen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3367 av Viktor Wärnick m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga regelverket för idrottsutbildningarna Riksidrottsgymnasium (RIG) och Nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundskolan och gymnasieskolan tillsammans med ideella aktörer bör öka intresset för entreprenörskap bland eleverna och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Ung Företagsamhet ett riktat uppdrag att stötta unga kvinnor att ta klivet från UF-företaget till att bli riktiga företagare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3496 av Anders Åkesson och Johan Hedin (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning i entreprenörskap ska erbjudas fler gymnasieelever än vad som i dag sker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta fler branschskolor och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad använda studie- och yrkesvägledarna som länk mellan skolan och det gröna och blå arbetslivet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studie- och yrkesvägledarnas roll i skolan måste stärkas och i högre grad än i dag vara integrerad i hela skolans verksamhet samt ha ett tydligare genusperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillgängliggöra kurser inom entreprenörskap exempelvis genom Ung Företagsamhet för fler gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kunskapen om kooperativt företagande i utbildningsväsendet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3743 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att skapa en nationell lägsta standard för utbildningar till barnskötare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3829 av Louise Meijer (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera och uppvärdera IB-poäng i omvandlingen till svenska meritpoäng och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka jordbruksutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka studie- och yrkesvägledningen i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell digital SYV-funktion och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibilitet i utformandet av utbildningskontrakt för en elev på lärlingsutbildning i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av examensprov på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda undervisningstiden på gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett införande av ett gemensamt basår i gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gymnasieskolans matchningsuppdrag bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell digital SYV-plattform bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationella branschgymnasieskolor bör startas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra dimensioneringen av platserna på gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta gymnasiearbetet betygsättas enligt samma skala som övriga ämnen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolor bör kunna erbjuda sina elever utbildning i företagande och företagares villkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4154 av Fredrik Schulte (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt sökområde för gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD):

116. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra studie- och yrkesvägledarnas uppdrag till att i högre utsträckning, utifrån elevens/studentens intresse och fallenhet, beakta arbetsmarknadens behov och inom vilka sektorer och yrkesområden det finns möjligheter att få jobb och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka studie- och yrkesvägledningen i skolan och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell digital SYV-funktion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågor om privatekonomi måste ta större plats på gymnasiet genom att även omfatta frågor om aktier, investeringar och hur pensionssystemet är uppbyggt och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrkts av utskottet i förslagspunkt 5

Motion	Motionärer	Yrkanden
5. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:85	Dennis Dioukarev (SD)	
2021/22:277	Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda 2 SD)	
2021/22:305	Jonas Andersson i Skellefteå (SD)	
2021/22:393	Josef Fransson (SD)	3
2021/22:520	Edward Riedl (M)	
2021/22:567	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2021/22:867	Saila Quicklund (M)	
2021/22:1018	Johanna Haraldsson (S)	
2021/22:1265	Anna Wallentheim (S)	
2021/22:1303	Johan Andersson m.fl. (S)	
2021/22:1617	Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C)	
2021/22:1656	Rickard Nordin (C)	7
2021/22:1660	Björn Wiechel och Åsa Karlsson (båda S)	
2021/22:1847	Sten Bergheden (M)	2
2021/22:1867	Sten Bergheden (M)	1 och 2
2021/22:2246	Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Ann-1-3 Sofie Lifvnhage (båda M)	
2021/22:2291	Helena Gellerman (L)	
2021/22:2292	Helena Gellerman (L)	1 och 2
2021/22:2294	Helena Gellerman (L)	1
2021/22:2421	Ida Drougge (M)	
2021/22:2486	Alexandra Anstrell m.fl. (M)	1 och 2
2021/22:2501	Michael Rubbestad m.fl. (SD)	14
2021/22:2524	Patrick Reslow m.fl. (SD)	9 och 11
2021/22:2651	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2021/22:2653	Lotta Olsson (M)	
2021/22:2746	Lars Hjalmered m.fl. (M)	
2021/22:2892	Roger Hedlund (SD)	

2021/22:3078	Jasenko Omanovic och Johan Büser (båda S)	1 och 2
2021/22:3222	Fredrik Christensson m.fl. (C)	51, 55 och 66
2021/22:3232	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	16
2021/22:3367	Viktor Wärnick m.fl. (M)	11
2021/22:3380	Arman Teimouri m.fl. (L)	2 och 19
2021/22:3496	Anders Åkesson och Johan Hedin (båda C)	
2021/22:3650	Kristina Yngwe m.fl. (C)	22 och 23
2021/22:3666	Annie Lööf m.fl. (C)	10
2021/22:3686	Martin Ådahl m.fl. (C)	29 och 41
2021/22:3743	Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S)	
2021/22:3829	Louise Meijer (M)	
2021/22:3880	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	51
2021/22:3987	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1, 2 och 6
2021/22:3990	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	4–6, 22–25, 29 och 30
2021/22:4154	Fredrik Schulte (M)	4
2021/22:4163	Christian Carlsson m.fl. (KD)	116
2021/22:4178	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	19 och 20